

Workshop **De toegang tot grond en de herziening van de pachtwet** met Esmeralda Borgo (Bioforum), Koen Dhoore (Landwijzer) en Leen Laenens (moderator, VELT), in gesprek met de deelnemers

Introductie: Leen Laenens

Presentatie: Esmeralda Borgo, Bioforum: 'De pachtwet, doos van Pandora'

Reacties door Koen Dhoore en 20-tal deelnemers aan het gesprek.

Dit thema werd ook tijdens het eerste Boerenforum besproken in september 2014. In de tussentijd heeft Bioforum werk gemaakt van een eigen evaluatie en een standpunt inname. Hiervoor heeft ze een studie laten uitvoeren (door een externe consult) en overleg georganiseerd met de eigen producentengroep + partners (VELT, Landgenoten, Landwijzer, Wervel, Voedselteams ...).

De blijvende uitgangspunten bij deze oefening:

- (gepachte) landbouwgrond moet ingezet voor voedselproductie
- landbouwgrond moet beschikbaar zijn voor de boerende boer

Esmeralda Borgo (Bioforum):

- agro-ecologische projecten hebben minder toegang tot grond omdat het ook vaak nieuwkomers in de sector zijn.
- Het zou voor landeigenaars mogelijk moeten zijn om in beperkte mate gebruiksvoorwaarden contractueel vast te leggen, als uitzonderingen op de vrijheid van teeltkeuze.
- bv Landgenoten en de wens om voorwaarden ivm natuurbeheer en biologische teelt op te nemen
- Voorstel: een limitatieve lijst van gebruiksvoorwaarden, parallel met biologische landbouw die juridisch verankerd is.
- Veel andere voorstellen bleven tijdens de gesprekken niet overeind en botsten op de

vaststelling dat pachtwetgeving niet voldoende is om problemen rond grond op te lossen, er is een grondbeleid nodig met grond voor voedsel en grond voor boeren;

- Heel twijfelachtig of de minister snel zal vooruitgaan tot actie

Koen D'Hoore:

- De algemene filosofie van de wetgeving is te zorgen voor een redelijke verdeling van de lasten en lusten
- Voor pachtwet klopt dit niet
- Pachtwet is een aanvulling/correctie op het eigendomsrecht van de landeigenaars, een recht dat absoluut is en gecorrigeerd wordt via bepalingen in de pachtwet die beschermend zijn voor de gebruikers
- Het is dus normaal dat de pachtwet alleen maar voordelen voor de pachters bevat
- Vanuit een maatschappelijk oogpunt echter is de vraag: wat hebben boeren nodig opdat de landbouw zijn maatschappelijk opdracht kan vervullen + hoe kan de continuïteit hiervan gegarandeerd worden?
- Eventuele aanmoedigingen voor eigenaars van gronden om bepaalde rechten af te staan moeten niet door de boeren geleverd worden maar door de samenleving als geheel/de overheid
- Een overheidstaak is om de behoefte aan voedsel te vertalen in beschikking over grond

Er ontstaat een gesprek over de gedragenheid van dergelijke eisen door het algemeen belang. De belangrijkste vragen/opmerkingen

- Obstakels over een coalitie met consumenten hiervoor: ze ervaren geen schaarste, maar integendeel goedkope prijzen, ze beleven dit probleem niet
- Er is geen volledig beeld van de verbanden en gevolgen van bv grond als beleggingsproduct in een internationale context
- Van de besteedbare inkomens van consumenten, krijgen boeren geen eerlijk deel, dit is een systemisch en georganiseerd probleem
- **In dit systeem heeft de herkomst van de voeding schijnbaar geen enkele belang meer, maar de lokale herkomst centraal stellen in een gronden-voedselbeleid zou veel verloren evenwicht kunnen herstellen**
- Hoe kan het dat iedereen zomaar landbouwgrond kan kopen, als ze zelf geen landbouwer zijn?
- De erg lage pachtprizen (200 €/hectare, afhankelijk van de regio) zijn niet aantrekkelijk voor een eigenaar, het is te begrijpen dat ze meer vrijheden willen
- Een terugkeer naar een absoluut eigendomsrecht voert ons opnieuw naar feodale tijden (met zijn voor en nadelen)
- De overheid heeft de houding om zich af te keren van een actief beleid en op marktmechanismen te vertrouwen
- Grond is een waardevaste belegging, moet er een tussenkomst vanuit de overheid zijn voor de landeigenaars?
- Hebben we een idee van het totale aandeel landbouwgronden in handen van semi-overheid? (nee)
- Ingrijpen in de pachtwet is moeilijk want heel vaak een tweesnijdend zwaard: de voordelen van meer bescherming lijkt als nadeel de kleinere beschikking op te leveren
- Doorduwen en positie innemen puur op pachtwet zonder strategie over grond, lijkt weinig nuttig
- Pachtwet – landbouwgrondenbeleid – economische wetmatigheden: zijn onderling verweven
- Maar landbouw zit in economische marginaliteit; slotvraag is dus welk beleid hebben we nodig om de landbouw zijn eerlijke plek te geven